KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 29.1.2007
KOM(2007)29 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Záverečné hodnotenie výsledkov získaných počas implementácie viacročného programu Spoločenstva na stimuláciu rozvoja a používania európskeho digitálneho obsahu v globálnych sieťach a na podporu jazykovej rôznorodosti v informačnej spoločnosti (eContent)

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Záverečné hodnotenie
výsledkov získaných počas implementácie viacročného programu Spoločenstva na stimuláciu rozvoja a používania európskeho digitálneho obsahu v globálnych sieťach a na podporu jazykovej rôznorodosti v informačnej spoločnosti (eContent)

1. ÚVOD

Toto oznámenie sa týka záverečného hodnotenia programu eContent 2001-2005, ktorý bol podrobený strednodobému hodnoteniu[1] v roku 2003 so zreteľom na hodnotenie prvých dvoch rokov jeho implementácie. Toto záverečné hodnotenie[2], ktoré sa vzťahuje na obdobie 2003-2004, vypracovala trojčlenná skupina nezávislých expertov s podporou tímu profesionálnych hodnotiteľov poradenskej spoločnosti[3] poverenej vypracovaním štruktúry hodnotenia, poskytovaním podpory, zhromažďovaním údajov a vypracovaním správy. Hodnotenie prebiehalo od februára do mája 2006 v úzkej spolupráci s príslušnými útvarmi Komisie[4].

2. SÚVISLOSTI

Cieľom programu eContent (ďalej len „program“**)**, bolo podľa rozhodnutia Rady[5] stimulovať rozvoj a používanie európskeho digitálneho obsahu v globálnych sieťach a podporovať jazykovú rôznorodosť v informačnej spoločnosti. Doba trvania programu bola štyri roky od 18. januára 2001 a jeho rozpočet bol 100 miliónov EUR.

Program obsahoval tri rozličné akčné línie:

(1) zlepšenie prístupu k rozširujúcemu sa využitiu informácií verejného sektora;

(2) zvýšenie obsahovej produkcie vo viacjazyčnom a viackultúrnom prostredí;

(3) zvýšenie dynamiky trhu s digitálnym obsahom.

Tento program bol implementovaný prostredníctvom spolufinancovaných projektov vybraných na základe verejných výziev na predkladanie ponúk.

V období rokov 2003 – 2004 sa spolufinancovalo 64 projektov, ktoré sa týkali 404 organizácií v 24 členských štátoch a tiež na Islande, v Nórsku, Bulharsku, Rumunsku

---

1 *Strednodobé hodnotenie programu eContent: záverečná správa, jún 2003, Technopolis Ltd., IDATE, PRISMA,* úplné znenie správy je k dispozícii na adrese www.cordis.lu/econtent

2 *Záverečné hodnotenie programu eContent (2001-2005): záverečná správa, jún 2006*, RAND Europe, http://ec.europa.eu/information_society/activities/econtentplus/index_en.htm.

3 Spoločnosť RAND Europe, s ktorou sa uzatvorila zmluva na základe obmedzenej verejnej súťaže, ktorú vyhlásilo GR pre informačnú spoločnosť na jeseň roku 2005.

4 GR pre informačnú spoločnosť oddelenia C3 a E6

5 Úr. vest. L 14, 18.1.2001, s. 32.

a Turecku. Celkové výdavky z rozpočtov na roky 2003 a 2004 vrátane financovania všetkých spolufinancovaných projektov, nákladov na hodnotenia, posudky a stretnutia predstavovali približne 56 miliónov EUR.

3. CIELE HODNOTENIA

Pri hodnotení sa preskúmali tieto otázky: relevantnosť cieľov programu, priority a spôsoby implementácie, efektívnosť a vplyv programu, účinnosť a efektivita nákladov, úžitok a udržateľnosť, príčinné súvislosti medzi využívanými zdrojmi, činnosťami a predpokladanými následkami (intervenčná logika) a poučenia pre budúce možné intervencie podobného druhu.

4. VÝSLEDKY HODNOTENIA

Hodnotitelia skonštatovali, že program sa úspešne implementoval. Prideľovanie finančných prostriedkov a riadenie programu boli vo všeobecnosti transparentné, účinné a uspokojivé.

Hodnotitelia konkrétne dospeli k týmto štyrom hlavným zisteniam:

Zistenie 1: Dobré výsledky základných funkcií

Na úrovni činností a výsledkov bolo vykonávanie programu eContent dobré: Program prispel skutočným a podstatným spôsobom k rozšíreniu používania informácií verejného sektora a k výrobe viacjazyčného a viackultúrneho obsahu. Celkove sa dospelo k záveru, že program mal priaznivé výsledky porovnateľné s jeho zdrojmi, že bol rentabilný z hľadiska tvorby výstupov a výsledkov a že stimuloval činnosti, ktoré by sa bez neho buď vôbec neuskutočnili, alebo by sa uskutočnili len na národnej úrovni. Celkové riadenie programu bolo dobré a postupy boli spravodlivé a transparentné.

Zistenie 2: Prispôsobenie rýchlej zmene v sektore

Výnimočne rýchly vývoj v tomto sektore podstatne ovplyvnil ciele programu: najmä pôvodný zámer „rýchleho štartu“ niektorých tried činnosti sa dosiahol oveľa rýchlejšie, ako bolo možné pôvodne očakávať. Program dobre zareagoval na túto zmenu okolností prostredníctvom strednodobej úpravy svojich cieľov (ktoré boli vyjadrené ako zmeny jeho akčných línií) a hodnotitelia privítali takúto odozvu. Táto zmena však priniesla potrebu väčšieho zamerania na rozvoj tvorby sietí, budovanie spoločenstva a rozširovanie na úrovni programu v relatívne neskorom štádiu jeho životného cyklu. Podľa názoru hodnotiteľov horizontálne prvky odozvy programu na túto potrebu boli dostatočne kvalitné, ale nebolo ich dostatočné množstvo.

Zistenie 3: Pridaná hodnota na úrovni programu

Z hľadiska približovania sa k širším sociálno-hospodárskym cieľom existuje rozdiel medzi závermi hodnotiteľa týkajúcimi sa programu eContent ako súboru projektov (tu sa nakoniec očakáva dosiahnutie splnenia cieľov v troch akčných líniách) a závermi o programe eContent ako synergickom celku (tu skupina zistila nedostatočné náznaky rozvoja synergií na úrovni programu, ktoré by postačovali na

vytvorenie pridanej hodnoty významne prevyšujúcej kombinovanú hodnotu jednotlivých projektov). Hodnotitelia dospeli k názoru, že hodnota prepojenia medzi projektmi nebola dostatočne docenená a že rozširovanie a zosúlaďovanie činností na úrovni programu bolo nedostatočné. Relatívne skromný rozsah intervencie programu eContent nebolo preto možné rozvinúť do najvyššej možnej miery.

Zistenie 4: Vzťahy so súčasnými a budúcimi programami

Program dosiahol dobrý a účinný prienik v pristupujúcich krajinách, vhodne doplnil iniciatívu e-TEN a bol dobre zosúladený s akčným plánom eEurope, aj keď synergie s programom štrukturálnych fondov neboli pre hodnotiteľov viditeľné. Hodnotitelia dospeli k záveru, že toto prináša užitočné a priamo uplatniteľné ponaučenia pre program eContent Plus a pre program na podporu politiky IKT (CIP-ICT). Ponaučenia získané v tejto súvislosti (napr. týkajúce sa zvláštnych požiadaviek budovania spoločenstva, tvorby sietí, rozširovania a využívania) majú potenciál na vytváranie mechanizmov podstatne prispievajúcich k vývoju dlhodobých sociálno-hospodárskych prínosov uvedených v lisabonskej a göteborskej agende.

5. ODPORÚČANIA A POZNÁMKY KOMISIE

Na základe vyššie uvedených hlavných zistení Komisia vydala nasledujúce odporúčania pre budúce programy a poznámky k nim:

Odporúčanie 1: Hodnotitelia odporučili, aby budúce trhovo orientované programy venovali oveľa väčšiu časť svojich zdrojov na vytváranie prepojení medzi projektmi, na ich zosúlaďovanie a na rozširovanie príkladných prvkov činnosti projektu, na čo samé projekty nemusia byť dostatočne motivované. Hodnotitelia tiež odporučili prehodnotiť podporu programových podujatí a konferencií.

Poznámky Komisie: *Na podporu prepojenia medzi projektmi a lepšie zameranie sa na rozširovanie na úrovni programu boli v hlavných činnostiach programu eContent zavedené Tematické siete. Tieto slúžia ako nástroj na spojenie príslušných záujmových skupín, expertíz a zariadení zameraných na podporu činností zvyšujúcich povedomie a identifikáciu a rozvoj príležitostí na zlepšovanie dostupnosti digitálneho obsahu a koordináciu projektov financovaných v rámci tohto programu.*

Odporúčanie 2: Boli identifikované dve oblasti, v ktorých by sa mohli užitočným spôsobom vypracovať štúdie v prospech budúcich trhovo orientovaných programov. Je potrebné podrobnejšie pochopiť spôsoby šírenia a rozširovania výsledkov trhovo orientovaných projektov a programov za účelom maximalizácie pridanej hodnoty na úrovni programu a existuje potreba vývoja nástrojov, ktoré by boli užitočné pri hodnotení úsilia smerujúceho k dosahovaniu dlhodobých výsledkov trhovo orientovaných programov.

Poznámky Komisie: *Komisia plánuje celý rad štúdií v rámci nadväzujúceho programu eContentplus, napríklad o investíciách do digitalizácie kultúrnych zdrojov a o hospodárskom vplyve na ochranu digitálnych zdrojov.*

Odporúčanie 3: Ďalej sa odporúča, aby programy venovali isté zdroje na sledovanie dlhodobého vývoja trhových výsledkov ako súčasť trvalých záväzkov voči

cieľovému sektoru (v tomto prípade európsky eContent). Týmto by sa uľahčilo hodnotenie, zvýšilo by sa povedomie o intervenciách a výsledkoch projektu a pomohlo by sa „dolaďovaniu“, ktoré je potrebné z dôvodu rýchlo sa vyvíjajúcich sektorov.

Poznámky Komisie: *Komisia už tieto odporúčania uplatnila prostredníctvom mnohých činností: Údaje o informačnom trhu, ktoré sú dostupné vo verejnej oblasti, o veľkosti a raste trhu sa v súčasnosti zhromažďujú a zostavujú.*

6. ZÁVER

Komisia berie na vedomie zistenia záverečného hodnotenia programu a zohľadní odporúčania pri implementácii programu eContentplus a plánovaní budúcich programov, ktoré naň budú nadväzovať. Pokrok, ktorý sa dosiahol v oblastiach uvedených v odporúčaniach, sa tak ešte umocní.

Komisia sa domnieva, že program eContent

(1) bol úspešne implementovaný;

(2) zvýraznil úlohu digitálneho obsahu ako prostriedku zlepšenia prístupu občanov k informáciám a stimulácie hospodárskeho a sociálneho rozvoja európskych podnikov;

(3) podporil bohatosť a rôznorodosť digitálneho obsahu a služieb, ktoré prispievajú k vytvoreniu jednotného európskeho informačného priestoru a informačnej spoločnosti pre rast a zamestnanosť.

Záverečné hodnotenie programu eContent (2001-2005):
Záverečná správa, jún 2006, RAND Europe

Zhrnutie

Súvislosti

Program eContent bol od roku 2001 do roku 2005 jedným zo série programov, ktoré boli vyvinuté na stimuláciu rastu a rozvoja sektora digitálneho obsahu v Európe. Jeho základným zreteľom bolo sprístupnenie kvalitného digitálneho obsahu európskeho pôvodu pre európske podniky a európskych občanov a jeho využívanie spôsobom primeraným ich potrebám. Širší kontext programu zahrňoval integráciu (vtedajších) kandidátskych krajín (z ktorých sú mnohé v dnešnej dobe členskými štátmi Európskeho spoločenstva) a iných vyvíjajúcich sa cieľov európskej politiky, zo zvláštnym ohľadom na lisabonské ciele.

Zameranie záverečného hodnotenia

Celkový rozpočet programu vo výške 100 miliónov EUR bol plne využitý a jeho činnosť bola takmer úplne ukončená, čo si vyžiadalo toto záverečné hodnotenie *ex-post*. V roku 2003, t.j. približne v polovici jeho implementácie bolo vykonané strednodobé hodnotenie, ale vtedy bolo príliš skoro na hodnotenie prínosu viditeľných *úspechov* a *výsledkov* rozbehnutých projektov k širším sociálno-hospodárskym *výstupom*, ktoré boli stanovené ako ciele programu. Dosiahnutie takýchto výstupov si nevyhnutne vyžaduje čas (a naozaj je ešte stále priskoro očakávať plne viditeľné výstupy); veľká časť tohto hodnotenia sa preto venuje posúdeniu toho, do akej miery program a jeho intervencie vytvorili požadované výstupy alebo bol v súlade s mechanizmami schopnými tieto výstupy vytvoriť. Otázky rozširovania a využívania i vzťahov vytvorených medzi programami a sektorom, v ktorých sa uplatňovali, boli stredobodom kritérií týchto mechanizmov.

Celková správa o hodnotení uvádza zistenia podrobne. Medzi kľúčové zistenia patria:

Zistenie 1: Dobré výsledky základných funkcií

Na úrovni činností a výsledkov bolo vykonávanie programu eContent dobré: Program prispel skutočným a podstatným spôsobom k rozšíreniu používania informácií verejného sektora a k výrobe viacjazyčného a viackultúrneho obsahu. Celkove sa dospelo k záveru, že program mal priaznivé výsledky porovnateľné s jeho zdrojmi, že bol rentabilný z hľadiska tvorby výstupov a výsledkov a že stimuloval činnosti, ktoré by sa bez neho buď vôbec neuskutočnili, alebo by sa uskutočnili len na národnej úrovni. Celkové riadenie programu bolo dobré a postupy boli spravodlivé a transparentné.

Zistenie 2: Prispôsobenie rýchlej zmene v sektore

Výnimočne rýchly vývoj v tomto sektore podstatne ovplyvnil ciele programu: najmä pôvodný zámer „rýchleho štartu“ niektorých tried činnosti sa dosiahol oveľa rýchlejšie, ako bolo možné pôvodne očakávať. Program dobre zareagoval na túto zmenu okolností prostredníctvom strednodobej úpravy svojich cieľov (ktoré boli vyjadrené ako zmeny jeho akčných línií) a hodnotitelia privítali takúto odozvu. Táto zmena však priniesla potrebu väčšieho zamerania na rozvoj tvorby sietí, budovanie spoločenstva a rozširovanie na úrovni programu v relatívne neskorom štádiu jeho životného cyklu. Podľa názoru hodnotiteľov

horizontálne prvky odozvy programu na túto potrebu boli dostatočne kvalitné, ale nebolo ich dostatočné množstvo.

Zistenie 3: Pridaná hodnota na úrovni programu

Z hľadiska približovania sa k širším sociálno-hospodárskym cieľom existuje rozdiel medzi závermi hodnotiteľa týkajúcimi sa programu eContent ako súboru projektov (tu sa nakoniec očakáva dosiahnutie splnenia cieľov v troch akčných líniách) a závermi o programe eContent ako synergickom celku (tu skupina zistila nedostatočné náznaky rozvoja synergií na úrovni programu, ktoré by postačovali na vytvorenie pridanej hodnoty významne prevyšujúcej kombinovanú hodnotu jednotlivých projektov). Hodnotitelia dospeli k názoru, že hodnota prepojenia medzi projektmi nebola dostatočne docenená a že rozširovanie a zosúlaďovanie činností na úrovni programu bolo nedostatočné. Relatívne skromný rozsah intervencie programu eContent nebolo preto možné rozvinúť do najvyššej možnej miery.

Zistenie 4: Vzťahy so súčasnými a budúcimi programami

Program dosiahol dobrý a účinný prienik v pristupujúcich krajinách, vhodne doplnil iniciatívu e-TEN a bol dobre zosúladený s akčným plánom eEurope, aj keď synergie s programom štrukturálnych fondov neboli pre hodnotiteľov viditeľné. Hodnotitelia dospeli k záveru, že toto prináša užitočné a priamo uplatniteľné ponaučenia pre program eContent Plus a program na podporu politiky IKT (CIP-ICT). Ponaučenia získané v tejto súvislosti (napr. týkajúce sa zvláštnych požiadaviek budovania spoločenstva, tvorby sietí, rozširovania a využívania) majú potenciál na vytváranie mechanizmov podstatne prispievajúcich k vývoju dlhodobých sociálno-hospodárskych prínosov uvedených v lisabonskej a göteborskej agende.

Odporúčania

Hodnotitelia odporučili, aby budúce trhovo orientované programy venovali oveľa väčšiu časť svojich zdrojov na vytváranie prepojení medzi projektmi a na ich zosúlaďovanie (napríklad na podporu, rozvoj a rozširovanie nových podnikateľských modelov) a na rozširovanie príkladných prvkov činnosti projektu, na čo samé projekty nemusia byť dostatočne motivované. Tiež sa odporúča venovať pozornosť podpore programových podujatí a konferencií, prevádzke tlačovej kancelárie a plnému zapojeniu všetkých vhodných médií, okrem iného najmä optimalizácii vyhľadávačov, virálnemu marketingu atď. pri súčasnom využívaní obchodnej a špecializovanej tlače. Tieto horizontálne činnosti sú životne dôležité pre optimálny rozvoj potenciálnej hodnoty programu a preto by nebolo vhodné vystaviť tieto činnosti nevyhnutým neistotám vyplývajúcich z mechanizmu výzvy na predkladanie návrhov.

Boli identifikované dve oblasti, v ktorých by sa mohli užitočným spôsobom vypracovať štúdie v prospech budúcich trhovo orientovaných programov. Je potrebné podrobnejšie pochopiť spôsoby šírenia a rozširovania výsledkov trhovo orientovaných projektov a programov za účelom maximalizácie pridanej hodnoty na úrovni programu a existuje potreba vývoja nástrojov (podobných nástrojom na analýzu citácií používaných pri analýze výstupov programov RTD), ktoré by boli užitočné pri hodnotení úsilia smerujúceho k dosahovaniu dlhodobých výsledkov trhovo orientovaných programov.

Ďalej sa odporúča, aby programy venovali isté zdroje na sledovanie dlhodobého vývoja trhových výsledkov ako súčasť trvalých záväzkov voči cieľovému sektoru (v tomto prípade európsky eContent). Týmto by sa uľahčilo hodnotenie, zvýšilo by sa povedomie o

intervenciách a výsledkoch projektu a pomohlo by sa „dolaďovaniu“, ktoré je potrebné z dôvodu rýchlo sa vyvíjajúcich sektorov.